

DROGFRI UPPVÄXT

Nr 3 November 2024

Foto: Gun von Krusenstierna

**DU Stockholm påverkade
politiker på Järvafältet s 3**

Ordföranden har ordet

I Göteborg är hösten här, om än ovanligt varm. Här är väldigt mycket rönnbär, så vi får se om bondepraktikan har rätt i att det ska bli en kall vinter.

Styrelsen hade ett givande möte 30 aug-1 sep hos Agneta Fernström i Linghed. Vi fick mycket gjort bland annat fick vi färdig ansökan till Allmänna Arvsfonden. Den handlar om en föreläsningsserie på Tempus i Stockholm under rubriken Hälsosam student. Nu håller vi tummarna och hoppas på ett positivt svar.

En broschyr är framtagen för att värva medlemmar så väl som stödmedlemmar. Den trycks snart och då kan du rekvirera blad att dela ut.

Vi genomför vår bildtävling 2025 igen. I tidningen hittar ni inbjudan, den finns också på hemsidan att ladda ner så du kan skicka den till skolor i din kommun.

I tidningen finner du också underlag för att betala medlemsavgift för 2025, tänk vad åren går fort.

Med önskan av ett gott slut på detta år,
Göteborg oktober 2024.

Eva Malmgren Thörnblom
eva.malmgren.thornblom@gmail.com

Drogfri Uppväxt var ute på Järvafältet!

Representanter från Drogfri Uppväxt och ett antal andra nykterhetsorganisationer samlades i juni på Järvafältet för att tillsammans besöka Järvaveckan i det fina vädret. Vi pratade med alla partier och många av de organisationer som fanns på plats.

Vi tog bland annat upp gårdsförsäljningsfrågan med alla närvarande partier, vilket genererade flera intressanta samtal. Kunskaperna om de möjliga konsekvenserna av gårdsförsäljning av alkohol verkar fortfarande mycket begränsade.

Vi pratade också om narkotikapolitiken i EU. I dessa

samtal fick vi tillfälle att prata om legaliseringsvägen och tog då upp lärdomar från de länder som avkriminaliserat och/eller legaliserat. Även i dessa frågor verkar okunskapen hos politikerna stor och många missuppfattningar florerar.

Vi passade också på att nätverka, nykterhetsorganisatio-nerna emellan. Det var, som alltid, mycket trevligt.

Precis som under Almedalsveckan i fjol fick vi uppskattning av besökare som såg våra Drogfri Uppväxt-tröjor och kom fram och sa att de tycker att vi arbetar med en väldigt viktig fråga.

/Dennis Enroth

Skolan har en viktig informationsuppgift i kampen mot narkotika-problemen

Var tjugonde dödsfall i världen är drogrelaterat och majoriteten beräknas vara orsakade av alkohol. Det visar en färsk rapport om droger och hälsa från världshälsoorganisationen WHO. Ändå envisas ett antal ungdomsorganisationer - inte minst flertalet av de politiska - att kräva antingen avkriminalisering av narkotika eller, ännu värre, legalisering av narkotika. Avkriminalisering innebär att polisen inte kan ingripa, när en person ertappas med en mindre mängd narkotika, dvs. för eget bruk. Legalisering innebär att det också är tillåtet att inneha större mängder narkotika och att det är tillåtet att sälja det inte minst till personer som har uppenbara beroendeproblem med droger.

**Rolf
Bromme**

När det gäller frågan om avkriminalisering används beroendesjuka person i agitationen i syfte att de ska gå fria från samhällets straff för innehav av narkotika för eget bruk. I själva verket är det ett viktigt steg mot en legalisering, eftersom också personer utan beroendesjukdom slipper straff för innehav av narkotika så länge det rör sig om mindre kvantiteter, dvs. för eget bruk. Vi avkriminalisering handlar det alltså framför allt om kvantiteten på innehavet. Små innehav godtages, men inte större kvantiteter.

Men vid en legalisering stryks begreppet kvantitet helt, eftersom försäljning av narkotika då blir tillåten. Då kan vem som helst sälja till vem som helst utan samhällets ingripande. Polisen har inga möjligheter att stoppa narkotikan, om den legaliseras. Men eftersom vanliga förnuftiga människor förstår att detta innebär att samhället måste ge upp för droger och drogproblem, brukar argumentationen i första hand handla om avkriminalisering. Men avkriminaliseringen är alltså bara första steget på en påbörjad legalisering.

Nu visar det sig emellertid att flera delstater i USA, som redan har legaliserat narkotika, börjar få omfattande problem, inte bara ifråga om trafikolyckor på vägarna, utan också sociala problem som uppstår när tillfälligt bruk av droger övergår till beroendesjukdom. Det här gäller också Kanada. Myndigheter och politiker ångrar nu att de släppte drogerna fria. Men när det redan har hänt, är det mycket svårare att då stoppa den negativa utvecklingen. Och problemen växer hela tiden!

Här hemma i Sverige argumenterar många, inte minst de unga, att narkotikalagen som förbjuder innehav och annan hantering av narkotika är anledningen till den höga frekvensen av dödsfall på grund av överdoser av narkotika. Detta är emellertid helt felaktiga påståenden. Det finns inget sådant samband!

I själva verket sker de flesta, nästan alla, dödsfall på grund av överdoser, därför att droganvändaren behöver en paus i sin drogtillförsel. När vederbörande sedan påbörjar umgänget med drogerna efter pausen, har kroppens förmåga att tåla drogerna, framför allt av opioiderna, dvs. de droger som är bedövande, sömngivande och rogivande, mycket mindre. Det innebär att kroppen har börjat anpassa sig till drogfrihet

och därmed inte tål samma doser av drogen som personen tidigare klarade av utan problem. Det är alltså kroppens förmåga att anpassa sig till drogfrihet som har förändrats. Det har ingenting med narkotikalagstiftningen att skaffa!

När ungdomar använder sådan totalt felaktig argumentation, är det något som de har hört av andra, inte någonting som de vet på grund av egen kunskap! Därför är det viktigt att skolan hjälper till med att ge korrekt och saklig information till skolungdomarna så att inte samhället senare drabbas av osakliga och oriktiga argument, när ungdomarna växer och får politisk styrka. Skolan har här en viktig samhällsuppgift. Men skolan är ingalunda ensam om denna uppgift. Inte minst massmedierna måste bidra till denna sak. Men det som är oroande är att det inte finns något bra sätt att bevaka detta inom de sociala medierna. Där kan osaklighet och okunskap spridas utan någon form av saklig motinformation. Därför är skolan den viktigaste informationskanalen i detta avseende till ungdomen av idag. Kanske med god hjälp av vår organisation: Drogfri Uppväxt!

ROLF BROMME
Journalist och författare.

Kakor med cannabis skrämmer

Tore Hägg

Det hände i Karlskrona i Sverige, att barn åt kakor med cannabis.

Den som bakat och bjudit dem blev anhållen och anklagad under rubriken ”grov misshandel”.

Kanske hade utfallet blivit något liknande i Kanada, eftersom konsumenterna i detta fall var just barn. Emellertid skulle övriga omständigheter vara helt annorlunda. Sedan 2018 är nämligen cannabis en legal drog i Kanada och själva hanteringen av kakor med knark inte straffbar. Likaså förekommer legal försäljning av cannabis i s.k. godis. Låt vara att legaliteten har en 18-årsgräns. Att barn är lockade av godis är en känd sanning och om det innehåller narkotika syns inte utanpå.

Legaliseringslobby

Därmed något litet sagt om faran med legalisering av beroendeframkallande och giftiga

ämnen, vilka är förklädda till njutningsmedel. Den faran bortsåg emellertid politikerna i Kanada från inför valet 2015. En ”legaliseringslobby”, lik den som på senare år uppträtt i Sverige, var ganska stark och fick slutligen löfte av Liberala Partiet att cannabis skulle legaliseras ”även för nöjesbruk”. Justin Trudeau (LP) blev premiärminister och cannabis legalt den 17 oktober 2018.

Efter en intensiv lobbyverksamhet visade opinionsmätningarna före valet att näst intill 70 procent av befolkningen också var för denna legalisering. I Kanada, liksom i Sverige, var huvudargumentet nämligen att ett förbud göder den illegala handeln och den i sin tur ger stora pengar till den organiserade brottsligheten.

Eleganta butiker

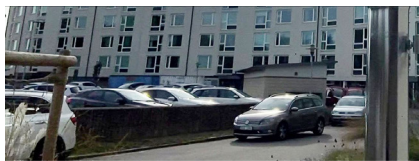
Nu skulle den marknaden saneras

och cannabis säljas i butik. Det öppnades ganska omgående närmare 300 butiker. Åtskilliga av dem i eleganta shoppingcentra, grannar med juvelerare och resebyråer. Dock har det konstaterats att merparten av butikerna placerats i s.k. socialt utsatta områden och en del inom ett par minuters gångväg från gymnasieskolor.

Något sexårsjubileum har inte hörts av för att fira detta gigantiska folkhälsoexperiment. Men redan efter ett år hade kanadensarnas stöd för legaliseringen sjunkit från 69 till 50 procent. En orsak bakom detta "tapp" kan vara att den svarta marknaden hade anpassat sig. Priset sjönk och redan då (efter ett år) visade det sig att av den cannabis som såldes i Kanada kom 85 procent från den illegala marknaden. Proportionerna har dock ändrats något på senare år. De legala inköpen har ökat en del och de illegala minskat.

Måttlig ökning

Det var i området Kungälv i Kungälv som den misstänkta förgiftningen skedde. Foto: SVT

Analysen klar: Kakförgiftade i Kungälv hade cannabis i blodet

UPPDATERAD 7 NOVEMBER
PUBLICERAD 7 NOVEMBER

Det var cannabis som de nio personer som åt kakorna i Kungälv fick i sig. Det visar nu de blodprover som analyserats av rättsmedicin.

Besked om analysen av själva kakorna
inväntas fortfarande.

Ett försök har gjorts att mäta hur befolkningens totala användning av cannabis har förändrats efter legaliseringen. Då avtecknar sig en måttlig ökning - från 22 till 27 procent. Dock har undertecknad svårigheter att riktigt respektera en sådan mätning när det samtidigt är tillåtet att (i begränsade mängder) odla hemma och även sälja. Vem mäter dessa "begränsade mängder" och i vilken statistik hamnar det "gräs" som både produceras och konsumeras inom hemmets väggar? I ett par av Kanadas provinser har man konstaterat att efter legaliseringen har ungdomars cannabisrelaterade besök (och inläggning) på sjukhus samt

akutmottagningar ökat rejält - ca 20 procent. Fallen där barn blivit cannabisförgiftade har tre-dubblats, visar en studie från provinsen Ontario! Inte är detta att förvånas över när narkotika lagts i kakor, godisclubbor och gelébilar.

Drog föder drog

Något som är helt oförändrat, före och efter en legalisering, är de mycket allvarliga hälsorisker som cannabis rymmer. Lobbyisterna vill inte tala om de psykosor som drogen utlöser men väl om ett tjuvigt njutningsmedel. Inte heller

blir det ofta nämnt hur drogerna föder varandra. Att då kalla den ena (nästan) ofarlig och de övriga farliga är en falsk klassificering. Inte sällan är den ena intro-duktion till den andra!

Kanadas stora folkhälsoexperiment med legal cannabis har egentligen bara börjat - men det skrämmar redan! De svenska propaganda-makarna borde inte ha något att hämta därifrån.

Tore Hägg

Konferens om den svenska alkohol- politiken

**Den 12 september
var jag i Stockholm på
en konferens ordnad
av Sveriges Landsråd
för Alkohol- och
Narkotikafrågor
(SLAN).**

Vi var i Engelska kyrkans församlingshem på Gärdet, där Blåbandet är delägare. Dan Hovskär ordförande i SLAN (riksdagsman KD) hälsade oss välkomna. Jag var där som ledamot i förbundsstyrelsen för Drogfri Uppväxt och som ordförande i Drogfri Uppväxt Väst.

Utredning om alkoholpolitiska styrmedel

Emil Justin, drogpolitisk talesperson på IOGT-NTO, berättade om en utredning om alkoholpolitiska styrmedel. Utredningen tillsattes i februari

2024 och ska vara klar med sitt arbete hösten 2025.

Följande punkter ska utredningen behandla:

- Om de alkoholpolitiska styrmedlen fyller sitt syfte
- Kan man minska alkoholens medicinska följder
- Alkoholpolitiken ska endast utvärderas - tyckte moderaterna (röstade emot detta gjorde s, mp, lib - de vill ha med alkoholens inverkan på folkhälsan)
- Se på de svenska monopolen

Ansvarig utredare är Agneta Karlsson, tidigare statssekreterare åt Gabriel Wikström. Utredningen har hittills gjort en systematisk översikt (SUB statens beredning för medicinsk och social utvärdering). En deskriptiv analys som är en statistisk tolkning som används för att analysera historiska data för att identifiera mönster och samband. Man ska även göra egna studier. De har träffat forskare och nykterhetsorganisationen IOGT-NTO.

Alkoholmonopolet

Man tittar på det svenska alkoholmonopolet med tillgänglighetsbegränsningar, ålderskontroll, butiksetableringar och alkoholskatten. Det är en kamp mellan politiken och en mer jämlikhet hälsa, framför allt ur ett barnperspektiv. Man bör utvärdera för att se om dagens alkoholpolitik ger jämlik hälsa.

Utredningen har inte i uppdrag att föreslå förändringar av lagstiftningen. De ska enbart beskriva den! Det finns starka ekonomiska intressen inom alkoholhanteringen. De ska försöka uppskatta hur alkoholpolitiken påverkar samhällsekonomin. Moderaterna tror inte att alkoholpolitiken påverkar???

De ska göra en analys om hur oroväckande situationen är kring alkoholen. Det finns fakta om hur alkoholskatten fungerar, att den har en dämpande effekt.

Man bör därför föreslå att förstärka den. Det finns idag ett starkt industriintresse att försvaga svensk alkoholpolitik.

Vad kan då SLAN göra?

Bistå med fakta, underlag och kontakter. Identifiera och motverka alkoholindustrins påverkansarbete.

Det handlar mycket om ekonomi.

- Att det finns krafter som är positiva till en avveckling av den svenska alkoholpolitiken.
- Att tala om alkoholens medicinska kostnader, men även de sociala.
- Hur ser det ut bland unga och utrikesfödda?
- Alkoholrelaterade sjukskrivningar kostar samhället mycket pengar. Men det kostar även för de drabbade,

familjer bl.a barnen,
samt när man på grund
av missbruk inte kan
arbeta. Detta mäter man
inte.

Svårt att hinna göra något under
denna mandatperioden. En fråga
blir ju vad som händer vid ett
maktskifte?

Det finns politiker/utredare
som anser att fakta inte är fakta
utan att det bara är åsikter.
Som t. ex. att alkoholskatt och
ålders-kontroll inte minskar
konsumtionen.

Viktigt att få fram fördelarna
med det svenska monopolet.
Alkoholmonopolet med
Systembolaget begränsar
öppettider och försäljningsställen
som i sin tur bidrar till
minskad konsumtion. Har man
försäljning utanför systemet då
har vi inte monopolet kvar.

Regeringen tycker inte att
det är något problem med att
göra alkoholen mer tillgänglig.

Medan nykterhetsrörelsen ser
problemen.

Systembolagets monopol är
en av grundstenarna i svensk
alkoholpolitik och viktigt för
folkhälsan. I Sverige har vi
valt att ha strikta regler kring
försäljning och marknadsföring
av alkoholdrycker för att det ger
goda effekter på folkhälsa.

Siw Hallbert

Anne Pihlo

-Menar du aldrig någonsin?

För det mesta när jag avböjer alkohol så utgår man från att det är för att jag kör bil. Det gör jag visserligen oftast också och ibland utvecklar jag heller inte förklaringen vidare men ibland väljer jag att göra en poäng av det: ”Jo jag kör visserligen bil ikväll men alkohol dricker jag ändå aldrig”. Oftast är nyfikenheten för stor hos mottagaren för att inte ställa en följdfråga. ”Menar du aldrig som i aldrig någonsin?”

Ja...det är nästan fjorton år sedan jag helt slutade att dricka alkohol. Till en början inte av någon annan anledning än att jag blev gravid med min dotter. Jag valde att amma henne ganska länge och när jag slutade med det insåg jag att jag inte druckit alkohol på över två år. Jag hade definitivt inte saknat det och jag såg därför inte någon anledning

att börja igen.

Mot bakgrund av att min släkt och familj har haft mer än sin beskärda del av alkohol-problem kändes det dessutom logiskt. Mer medvetet än så var beslutet aldrig.

Jag sa alltså aldrig till mig själv ”aldrig någonsin mer”. Men tiden gick och nu har det snart gått fjorton år och alternativet att börja med alkohol igen känns inte som ett alternativ alls eftersom jag helt saknar motiv. Jag har hört allt ifrån ”men är det inte tråkigt att alltid bara dricka vatten?” till ”det måste vara tråkigt för din man”.

Det sista är intressant! Jag hade kunnat kontra med ”och det måste vara tråkigt för dina barn att du dricker” eller något annat lagom provocerande.

Men jag kan förstå hur man tänker. För de flesta är helgerna,

Anne Pihlo är lärare och fackligt aktiv inom Sveriges Lärare. Hon är ordförande för Sveriges Lärares nationella skolformsförening för gymnasieskolan och vuxenutbildningen, men samarbetar också med skolformsföreningarna för förskolan och grundskolan, vilkas ordförande syns till höger om Anne.

och då kanske framför allt fredag kväll, synonymt med avkoppling och mys hemma med ett glas vin (vilket har en tendens att bli flera). Då är det ju synd om den drickande partnern att behöva dricka själv. Eller så är det kanske synd om den nyktra partnern, att vara nykter själv och behöva se den andra gå längre och längre in i vindimman.

Det beror på hur man ser det. Jag har i alla fall aldrig hört min man beklaga sig över att det är tråkigt att ha en nykter fru. Jag är en ganska rolig person om jag får säga det själv. Jag är alltid en av dem som skrattar mest och högst och får ibland förundrat frågan ”om du är

sådan här i nyktert tillstånd, hur blir du då när du dricker!?” Och det enkla svaret är att jag har ingen aning faktiskt. Jag vet hur jag blev för längesedan men har ingen aning om hur jag skulle bli nu. Definitivt otroligt snurrig och det är inget jag längtar efter. Kanske ännu roligare och tokigare till en början men troligen dödligt trött och tråkig efter ett par timmar. Jag har ingen större lust att utforska det hela vidare. De som vill kan ju fortsätta undra.

Anne Pihlo

Ulla Waldenström, professor emerita, berättar i en ny bok om hur det var att växa upp med en pappa som var alkoholberoende och åtminstone periodvis drack alldeles för mycket alkohol.

”Redan vid de första små tecknen omvandlades barnakroppen till en vakthund med spetsade öron, vakande blick och spända muskler. Som förberedelse inför en fara. Det som hotade var förvandlingen med dess olika stadier och rädslan för resultatet: det främmande och oberäkneliga.”

Hon beskriver känslan som förlamande, som om något höll på att gå sönder. Det blev många vaknätter för henne då hon kände sig som en vakthund, en ”duktig flicka”.

Det fanns ingen vuxen som såg hennes oro och kunde trösta henne med att allt senare skulle bli bra. Det blev det ändå och UW gjorde karriär i arbetslivet och som forskare. Långt senare drabbades hon dock av utbrändhet och sätter det i viss mån i samband med sin uppväxt.

Det är en väldigt fin bok som också i diktens form skildrar både ljusa och mörka minnen och hur hon senare i livet har bearbetat de mörka och svåra. Så många intressanta reflexioner om livet och samhällets utveckling. I boken söker hon också andra forskares svar på hur många barn som kan vara drabbade av föräldrars missbruk. Boken är perfekt att ha som underlag för en studiecirkel. Den är utgiven av Fri Press Förlag 2024. /Ali J

DU-krypto nr 36

1	2	3		4		4	2	5	
	6	7	8	3	9	10	11		12
4	3	13		14		9	10	15	2
12		10	13	15	16	7		8	3
16		11			7	2	15		7
17	18	19	1	9	11		20		18
16		13		5	9	9	15	9	9
5	18	17	15	2			21		3
18			14	10	15	7	2		16
10	9	7	19		7		6	20	7
6		9	12	3	18	19	2	17	
	21	7	2		5		15	2	17

D=15, R=7, O=9, G=11, A=2, T=3

Varje siffra motsvarar en bokstav. Bilda ord.

Innehåller en del förkortningar!

Lösning skickas: Håkan Paulsson

Fiskaruddsvägen 38F 14462 Rönninge

Bokpris.

Vinnare i DU-krypto nr 35

Carl-Åke Gerdén, Saltsjöbaden

Bildtävling ”Drogfri uppväxt” våren 2025

För åk 4-6 under våren 2025

Skapa en bild (måla, gör ett collage, fotografera, forma) som symboliserar en uppväxt utan droger. Klassen väljer 1-2 bilder som representerar klassen.

Ansvarig pedagog fotograferar bidragen och mailar dem till
eva.malmgren.thornblom@gmail.com

senast 31 mars 2025

Märk mailet med Drogfri Uppväxt och vilken skola, klass och kontaktperson för bidraget.

Bedöms av jury bestående av ledamöter i Drogfri Uppväxt!

Till klasskassan ger första plats 2000 kr, andra plats 1000 kr och tredje plats 500 kr.

Bidragen kan komma att publiceras på Drogfri Uppväxts hemsida och i vår tidning.

Kontaktperson:

Mailadress

mobilnummer

Arrangör: Drogfri Uppväxt

Eva Malmgren Thörnblom

0706 581821

Drogfri Uppväxt www.drogfri.org

Ordförande: Eva Malmgren Thörnblom, Göteborg.

Kassör/Medlemsregister: Agneta Fernström, tel . 018-367 367,
mob 0705-221 367, Tårpilsv 8, 755 50 Uppsala agnetahf@gmail.
com

Sekreterare: Sara Hagelin, Vallmovägen 7, 184 35 Åkersberga

Redigering & layout: Ali Jerremalm, 0706-928074.

Tryck: Printson, Östersund. **ISSN:** 2002-3278